

[Formanden.]11) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om restaurations- og hotelvirksomhed m. v.

Mødet hævet kl. 16.57

70. møde.

Onsdag den 18. marts kl. 13.

Formanden: I skrivelse af dags dato meddeler statsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om pensioner efter tidligere love om vederlag og pension m. v. for ministre.

Det er meddelt mig, at *Holger Hansen* ønsker at udtræde af udvalget for undervisning og uddannelse. Til at indtræde i det nævnte udvalg i stedet for *Holger Hansen* har vedkommende gruppe udpeget *Anna Sejerøe-Olsen*, som herefter er valgt.

Det er meddelt mig, at *Damsgaard* ønsker at udtræde af udvalget angående forslag til lov om ændring af ligningsloven. (Ændringer vedrørende bolig i egen ejendom), forslag til lov om ændring af lov om kreditforeninger, forslag til lov om ændring af lov om hypotekforeninger og forslag til lov om ændring af lov om boligbyggeri. Til at indtræde i det nævnte udvalg i stedet for *Damsgaard* har vedkommende gruppe udpeget *Jens Frandsen*, som herefter er valgt.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Statsministeren (Hilmar Baunsgaard):

Herved tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om pensioner efter tidligere love om vederlag og pension m. v. for ministre.*

Ved lov om pensioner efter tidligere tjenestemandsløve m. v. og lov om pensioner efter tidligere valglove, vedtaget i folkettinget henholdsvis den 20. februar og 12. marts

1970, er der med virkning fra 1. april 1970 gennemført en nyordning af pensioner; der beregnes efter den tjenestemandsløvgivning, der var gældende før 1. juli 1969 eller valgloven i den før 1. november 1959 gældende affattelse. Nyordningen ligestiller disse pensionsydelse med pensioner i henhold til lov nr. 292 af 18. juni 1969 om tjenestemandspension og lov nr. 576 af 19. december 1969 om ændring i lov om valg til folketinget.

Der foreslås nu en tilsvarende ajourføring af pensionsydelse til tidligere ministre og enker efter ministre, der ligestiller ydelse i henhold til den lovgivning, der var gældende før 1. november 1969, med pensioner m. v., der beregnes efter lov nr. 577 af 19. december 1969 om vederlag og pension m. v. for ministre.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og de dertil hørende bemærkninger, skal jeg anbefale forslaget til det høje folketinges velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministre.

Af *Bilgrav-Nielsen* til indenrigsministeren:

„Vil ministeren sikre sig, at der ikke træffes nogen aftale om udlejning af den pr. 1. marts 1970 ledigblevne afdeling på Kysthospitalet i Juelsminde, før forhandlinger mellem indenrigsministeriet og et eller flere jyske amtsråd har fundet sted?“

Bilgrav-Nielsen: Indenrigsministeren og jeg har allerede et par gange her i tinget udvekslet synspunkter vedrørende Juelsminde Kysthospitals fremtid. Mine spørgsmål til ministeren har først og fremmest omfattet selve det rent lægelige problem, som efter min opfattelse unægtelig opstår, når patienter med kirurgisk tuberkulose flyttes til hospitaler, hvor der selvsagt ikke kan være den ekspertise, som gennem en lang årrække er oparbejdet på selve specialhospitalet i Juelsminde.

Derudover har mine spørgsmål berørt problemet om hospitalets fremtidige anvendelse, og ministeren har i en af sine skriftlige besvarelser givet udtryk for, at der skal finde en forhandling sted mellem indenrigs-

[Bilgrav-Nielsen.]

ministeriet og eventuelle interesserede jyske amtsråd vedrørende Kysthospitalets fremtid.

Det spørgsmål, jeg i dag stiller, skal derfor tjene til afklaring af selve spørgsmålet om Kysthospitalets fremtid. Jeg håber, at det har været muligt for mig uden nogen særlig begrundelse at gøre ministeren opmærksom på, hvad spørgsmålet egentlig drejer sig om. Jeg ville gerne, om ministeren ville forsikre, at den positive indstilling, som jeg formoder der er, navnlig i det østjyske storamt, for at overtage Kysthospitalet, kan imødekommes og under en sådan form, at et eventuelt sådant ønske fra det østjyske amtsråd kan effektueres ret hurtigt efter 1. april i år. Med andre ord: jeg håber ikke, at ministeren så eventuelt må meddele det østjyske storamt, at hospitalet først skal lejes ud nogle år.

Indenrigsministeren (H. C. Toft): Kysthospitalet i Juelsminde blev den 1. juli 1942 vederlagsfrit overdraget Nationalforeningen til Tuberkulosens Bekæmpelse. Som vilkår for overdragelsen fastsatte indenrigsministeriet, at såfremt hospitalet ophørte at bestå som tuberkuloseinstitution, skulle staten være berettiget til at overtage bygningerne mod at betale den på hospitalet hvilende gæld, som udgør ca. 365.000 kr., og endvidere skulle staten refundere Nationalforeningen et beløb på ca. ½ mill. kr. til dækning af de udgifter, som foreningen har afholdt i forbindelse med driften af Kysthospitalet.

Jeg vil gerne sige, at indenrigsministeriet aldrig har modtaget nogen henvendelse fra kommuner eller sygehuse om erhvervelse af Kysthospitalet, og der har derfor ikke været grundlag for at søge om, at de økonomiske midler, der vil være forbundet med generhvervelse af ejendomsretten, skulle stilles til rådighed.

Som jeg tidligere har givet udtryk for, vil der, så snart det er praktisk muligt, blive sat en undersøgelse i gang med henblik på at afhænde institutionen til et eller flere af de jyske amter, men det er næppe realistisk at tro, at forhandlingerne om dette spørgsmål vil kunne tages op før et stykke tid efter, at de nye amtsråd er blevet etableret, og det ville da være uforsvarligt nu at lade

den afdeling af Kysthospitalet, som er nedlagt den 1. marts 1970, stå ubenyttet hen i en ubestemt tid.

Nationalforeningen til Tuberkulosens Bekæmpelse råder ikke over midler til afholdelse af de udgifter, der vil være forbundet med at have afdelingen stående, og dette er grunden til, at foreningen har taget imod et tilbud fra Københavns hospitalsvæsen om at leje den pågældende afdeling fra 1. april 1970.

Jeg er bekendt med, at der for tiden føres forhandlinger mellem Nationalforeningen og Københavns hospitalsvæsen om afslutning af en overenskomst, og denne overenskomst skal forelægges indenrigsministeriet til godkendelse. Men jeg kan yderligere oplyse, at overenskomststudkastet vil komme til at indeholde en regel om opsigelse med ét års varsel, således at der åbnes mulighed for en afvikling af lejemålet, hvis det på grundlag af de forhandlinger, der skal føres med et eller flere jyske amtsråd, vil vise sig at være hensigtsmæssigt at kræve ejendomsretten over hospitalet tilbage.

Bilgrav-Nielsen: Jeg kan naturligvis erklære mig tilfreds med, at der ikke, som jeg havde frygtet, er tale om et lejemål over et større antal år. Når der kun bliver tale om ét år ad gangen, er der mulighed for, at et interesseret jysk amt i en nær fremtid vil kunne overtage hospitalet.

Men tilbage bliver dog selve dette problem, at der skal gå et år, og når vi ved — det mener jeg i hvert fald at vide — at der er en vis interesse for hospitalet, ville det have været af overordentlig stor betydning, hvis man straks fra dette interesserede jyske amt kunne have overtaget hospitalet, således at man kunne fortsætte behandlingen, navnlig af patienter med tuberkulose i knogler og led på selve hospitalet i Juelsminde. Nu bliver man nødt til i hvert fald i et år at indrette en sådan behandling andetsteds, og jeg har mine personlige tvivl om, at det er helt så tilfredsstillende, som det ville være, hvis man kunne fortsætte dette arbejde på Kysthospitalet.

Indenrigsministeren (H. C. Toft): Jeg vil gerne sige til hr. Bilgrav-Nielsen, at jeg mener, det må være rigtigt, at hospitalet udnyttedes hele tiden, altså også nu fra 1.

[Indenrigsministeren.]

april, og at når der er indsat en bestemmelse om opsigelsesvarsel på et år, er det et rimeligt tidsinterval.

Jeg vil endvidere gerne sige til hr. Bilgrav-Nielsen, at selv om vi nu står over for forhandlinger med det jyske amt om at udleje Kysthospitalet, er det ikke med henblik på oprettelse af en speciel tuberkuloseafdeling; det er med henblik på, at det jyske amt, der vil overtage det, kan udnytte hospitalet som helhed.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Kurt Brauer* til forsvarsministeren:

„Vil ministeren nu tage skridt til at fjerne militære anlæg fra civile institutioner?“

Skriftlig begrundelse:

29. oktober 1969 svarede ministeren på et lignende spørgsmål fra mig bl. a. „at forsvaret har en interesse i, at hjemmeværnene rundt omkring i landet kan få opfyldt lokale behov hos stats- og kommunale institutioner“.

Imidlertid er der dukket ting op, som kan give berettiget håb om, at ministeren vil overveje at ændre sin opfattelse. Sagen fra Rødbygård, hvor der viste sig at være et hjemmeværnsdepot tilgængeligt for de indsatte, må i det mindste kunne få ministeren til at overveje, hvilke stats- og kommunalinstitutioner han træffer aftale med.

Kurt Brauer: Forsvarsministeren har gang på gang pure afvist SFs forslag om at få adskilt civile og militære anlæg, men for nylig lykkedes det behjertede mennesker i finansudvalget at få fremkaldt lidt mildere toner fra ministeren; det lykkedes at få ministeren til at flytte vores lokale variant af Pentagonforsvarsstaben fra den umiddelbare nærhed af Ortopædisk Hospital til et lidt mere fornuftigt sted, og det var jo klogt gjort af ministeren.

Nu er det mit håb, at ministeren efter den fuldstændig barokke sag fra Rødbygård vil bevare sin klogskab; på Rødbygård havde man tilladt — eller ikke tilladt — den lokale krig og snedker at fylde håndgranater i et

skab. Nogle indsatte, som var forståeligt sure over at være på Rødbygård, tog et almindeligt koben og brækkede døre og skab op, fyldte lommerne med håndgranater og gik deres vej, hvorefter der foranstaltedes en gevaldig politijagt på dem, vistnok uden at politiet var helt klar over, at de eftersøgte havde granater på sig.

Ledelsen siger, at der ingen tilladelse var, snedkeren siger, at der var en tilladelse til opmagasinering; det får vel bero på en undersøgelse, hvilken af påstandene der holder. Ansvarlige inden for hjemmeværnet erklærer åbent, at de ingen anelse har om beliggenheden af de ca. 1.000 depoter, som man er klar over man har; der er ingen, der har noget overblik over det, for det er de lokale krigere rundt omkring i landet, der træffer aftaler med lokale embedsmænd om, hvilket skab der nu skal indeholde granater, ammunition, skydevåben m. v. Det er mit håb, at ministeren vil være positiv, mere positiv, end han har været tidligere over for SFs forslag, og sørge for, at der kommer klare regler for, hvor man kan anbringe disse dødsensfarlige våben.

Forsvarsministeren (Ninn-Hansen): Hr. Kurt Brauer har meget loyalt i sin skriftlige begrundelse citeret, hvad jeg svarede, da hr. Kurt Brauer i oktober måned sidste år rejste et spørgsmål vedrørende de hemmelige forsvarsanlæg. Jeg kan henholde mig til det svar, jeg gav dengang, og til den begrundelse, der blev givet.

I anledning af, at hr. Kurt Brauer nævnte sagen om Rødbygård, vil jeg gerne sige, at der ikke var tale om våben, der blev fjernet fra Rødbygård. Men jeg er enig med hjemmeværnsledelsen, der har udtalt, at anbringelsen på Rødbygård var mindre heldig. Jeg finder heller ikke, at det er et depotområde, der bør fortsætte, og vil gerne tilføje, at hjemmeværnsledelsen foretager en gennemgang af de depoter, der er. Hvis det viser sig, at der er noget tilsvarende andre steder, vil depotet blive fjernet, eller hvis der skulle være en særlig risiko ved at have depotet det pågældende sted, vil det ikke blive fortsat.

Men jeg vil gerne pointere, at hjemmeværnet er en yderst vigtig del af lokalforsvaret. Derfor er det nødvendigt, at hjemme-

[Forsvarsministeren.]

værnet har mulighed for at arbejde ikke alene på den måde, at der stilles lokaler til rådighed i offentlige institutioner, således som der er flere aftaler om, men også således at der findes en række depoter, der gør det muligt for hjemmeværnet at træde i aktivitet med det samme, hvis det bliver beredskabsmæssigt nødvendigt. Hvis hjemmeværnet ikke bevarer disse muligheder, vil det betyde en svækkelse af hjemmeværnet. Jeg mener, der er grund til det modsatte, nemlig at styrke mulighederne for, at de, der frivilligt går ind i et forsvar, som hjemmeværnsfolkene gør det, får rimelige arbejdsvilkår; også på dette punkt vil jeg gerne, for at citere hr. Kurt Brauer selv, bevare min klogskab.

Kurt Brauer: Det var ikke helt på det felt, jeg synes ministeren tidligere har udvist klogskab, men det fremgår jo af referatet.

Ministeren henholder sig stort set til sit tidligere svar, dog med den lysning, at nu bliver der altså foretaget en opgørelse af, hvor disse våben ligger gemt, hvilke lofter og hvilke pulterkamre man har stuvet dem ind i — og det er jo fornuftigt — og der loves også, at man vil fjerne dem fra særlig risikable steder.

Disse hjemmeværnsfolk, siger ministeren, bør have rimelige arbejdsvilkår; det består bl. a. i, at de har våbnene hjemme, og at vi hver anden måned hører om skuddramaer, hvor hjemmeværnsfolk har gået og skudt deres familie og somme tider sig selv og andre ned. Jeg synes, det er en meget ubehagelig situation, at vi har det sådan, og har derfor også tidligere foreslået, at man i det mindste inddrog bundstykkerne fra disse hjemmeværnsfolks våben, men der synes ikke rigtig at være noget, der bider hverken på hjemmeværnet eller på ministeren, så medmindre man i meget nær fremtid får en klar afgørelse, der kan beskytte befolkningen bedre, end den er beskyttet i øjeblikket, vil jeg overveje at fremsætte et forslag til beslutning om, at vi nu får taget våbnene fra disse hjemmeværnsfolk, og at vi får depoterne lagt hen til de militære anlæg, hvor de hører hjemme.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Hanne Reintoft* til justitsministeren:

„Finder ministeren det forsvarligt og stemmende med anerkendte menneskerettigheder, at et administrativt organ som fængselsnævnet, der er nedsat af justitsministeriet, den øverste politi- og anklagemyndighed, er beføjet til bag lukkede døre at træffe afgørelse om fortsat frihedsberøvelse på relativt ubestemt tid af dem, der er dømt til indsættelse i arbejds- hus, sikkerhedsforvaring og ungdomsfængsel, uden at de pågældende har krav på beskikkelse af forsvarer, uden at de har mulighed for appel og således, at de i det hele er berøvet sædvanlige judicielle garantier?“

Skriftlig begrundelse:

Bestemmelsen i ikrafttrædelseslovens § 12 anordner nedsættelse af et fængselsnævn, der beskikkes af justitsministeriet for fire år ad gangen, dog således at direktøren for fængselsvæsenet, resp. dennes stedfortræder, er født medlem af nævnet. Fængselsnævnets møder er ikke offentlige, og dets afgørelser er inappellable.

Fængselsnævnets beføjelser er overordnede.

Det træffer (straffelovens § 17) afgørelse om overførsel af en indsat fra tidsbegrænset særængsel til fængsel. Ligeledes kan det (straffelovens § 37) bestemme, at en person, der er dømt til almindeligt fængsel, midlertidigt eller for den resterende del af straffetiden overføres til særængsel. Disse beføjelser skønnes mindre betænkelige.

Men desuden træffer nævnet afgørelse med hensyn til løsladelse af de til ungdomsfængsel, til hensidde i arbejds- hus og af de til sikkerhedsforvaring dømte personer. (Straffelovens §§ 42, 63 og 66).

Medens den, der er dømt til forvaring m. v. i medfør af straffelovens § 17, jfr. § 70, har mulighed for gennem en tilsynsværgе at få spørgsmålet om foranstaltningens ændring eller ophævelse indbragt for domstol i hvert fald en gang om året og adgang til, om der fra anklagemyndighedens side protesteres mod påstanden, at få en forsvarer beskikket samt at få afgørelsen indbragt for højere ret, er de foran nævnte personer inden for fængselsnævnets kompetenceområde prisgivet et rent administrativt organs arbi-

[Hanne Reintoft.]

trære afgørelse og berøvet enhver judicial garanti.

Det er i strid med demokratiske retsplejeprincipper og med de elementæreste menneskerettigheder, men stemmende med politistatens metoder, at så indgribende afgørelse med hensyn til menneskers personlige frihed træffes i hemmelighed og inappellabelt af et gremium som fængselsvæsenet.

Der bør snarest foretages de ændringer af straffeloven og ikrafttrædelsesloven, der er fornødne til fængselsnævnets ophævelse og til henlæggelse af dets funktioner efter straffelovens §§ 42, 63 og 66 under de ordinære domstole.

Justitsministeren (*Thestrup*). På det stillede spørgsmål kan jeg svare følgende:

Fængselsnævnets opgave er, som det også fremgår af begrundelsen for det stillede spørgsmål, i første række at træffe bestemmelse om prøveløsladelse, om eventuel genindsættelse ved vilkårsovertrædelser og endelig om løsladelse inden for de tidsrammer, som loven angiver ved sanktionsformerne ungdomsfængsel og arbejdsdhus. Endvidere er det fængselsnævnet, der på de tidspunkter, der nævnes i loven, tager stilling til, om der skal ske prøveløsladelse m. v. af personer, der er idømt sikkerhedsforvaring.

Fængselsnævnet har en dommer som formand, det er i dag præsidenten for østre landsret, og de øvrige medlemmer er direktøren for fængselsvæsenet, en psykiater, det er overlæge, dr. med. Dickmeiss, en person, som deltager i forsorgsarbejde for unge personer eller for løsladte fanger, det er højesteretsdommer Helga Pedersen, den tidligere justitsminister, hun er medlem af Dansk Forsorgsselskabs bestyrelse. De retssikkerhedssynspunkter, der naturligvis må tillægges megen vægt også ved disse afgørelser, er således tilgodeset ved sammensætningen af nævnet.

I denne forbindelse vil jeg indskyde, at jeg går ud fra, at der er tale om en trykfejl, når betegnelsen gremium benyttes om fæng-

selsvæsenet i den skriftlige begrundelse for spørgsmålet. Det er velsagtens fængselsnævnet, som dette meget fremmede udtryk er møntet på.

Det kan med nogen ret hævdes, at den ordening, vi har valgt herhjemme, hvorefter kompetencen i disse sager er henlagt til et selvstændigt sagkyndigt organ, skulle være stridende mod anerkendte menneskerettigheder. Det er dog ikke rimeligt at hævde, at noget sådant er tilfældet. En ordening, som vi har den, kendes også i andre demokratiske lande som f. eks. England.

Jeg går i øvrigt ud fra, at spørgeren er bekendt med, at fængselsnævnet regelmæssigt besøger de pågældende anstalter, hvor der gives alle de indsatte, der ønsker det, lejlighed til at drøfte deres sager med nævnet.

Men med det er imidlertid ikke sagt, at man ikke kan overveje en ændring af systemet. Det er umiddelbart klart, at spørgsmålet om kompetenceordningen og proceduren har sammenhæng med hele spørgsmålet om opretholdelsen og eventuelt udformningen af de delvis tidsubestemte sanktioner. Som bekendt behandles dette spørgsmål for tiden bl. a. i straffelovrådet, der i sin indstilling også kan forventes at tage stilling til kompetenceforholdene i forbindelse med løsladelse, og jeg ville ikke finde det rigtigt at trække dette spørgsmål, som her er nævnt, ud til en særskilt behandling.

Hanne Reintoft: Jeg må sige, at jeg i dag havde ventet et positivt svar, dels fordi jeg tror, der er ved at være, om jeg så må sige, lidt morgenluft i vort fængselsvæsen, dels fordi jeg ved, ministeren før har givet udtryk for, at han var opmærksom på problemerne omkring de tidsubestemte straffe.

Jeg må også takke for den smule positivitet, der var, men kan ikke være helt tilfreds med, at man foreløbig vil skyde behandlingen af spørgsmålet ud. For arbejdsdhusfangerne er det jo et meget stort problem. De er som regel idømt arbejdsdhus i fra 1 år til 4 år, og så godt som alle sidder mindst 2 år.

[Hanne Reintoff.]

Denne afgørelse træffes altså af et nævn. Den træffes for lukkede døre, og den træffes inappellabelt. Det kan ikke være stemmende med danske retsregler, at spørgsmålet om en sådan forlængelse af en delvis tidsbestemt straf ikke kan indbringes for vore domstole, eller at den pågældende ikke som f. eks. på forvaringsanstalterne har en væge.

Jeg håber meget, at der vil blive gjort noget ved dette, og vil også meget henstille, at man ikke trækker sagen ud.

Justitsministeren må undskylde fremmedordene. Jeg ved, man skal være forsigtig med fremmedord, men jeg troede ikke, det betød noget i et ministerium.

Justitsministeren (Thestrup): Jeg kan henvise til, at jeg et par gange selv har udtalt mig til fordel for afskaffelse af de tidsbestemte straffe. Det undersøges som sagt i øjeblikket i straffelovrådet, under hvilke former man kan afskaffe de tidsbestemte straffe, og dermed falder jo alt det, der her er tale om, bort. Men så længe, vi har det, må jeg sige, at jeg synes et nævn, hvor ikke mindre end 2 dommere, en højesteretsdommer og præsidenten for østre landsret, har sæde, er tilstrækkeligt judicielt betryggende.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Tastesen* til handelsministeren:

„Vil ministeren foranledige, at der ikke gives støtte efter egnsudviklingsloven til flytning af virksomheder i egnsudviklingslovens grænseområde, som det er tilfældet med støtten til flytningen af firmaet „Dura-tex“ A/S fra Kolding til Haderslev?“

Skriftlig begrundelse:

Den aktuelle baggrund for mit spørgsmål er en beslutning i egnsudviklingsrådet om at give støtte til firmaet Kjeld Hasselbalch og Co.'s etablering af en fabrik i Haderslev.

Firmaets produktion af plasticbehandlet tekstil til industribrug finder i øjeblikket sted i Kolding ved datterselskabet „Dura-tex“, der beskæftiger 25 mennesker.

Denne produktion vil som følge af egns-

udviklingsrådets beslutning blive flyttet fra Kolding til Haderslev. Ved udgangen af februar måned var der 40 arbejdsløse tekstilarbejdere i Kolding.

Det føles urimeligt, at man nu med offentlig støtte tager skridt til at øge de arbejdsløse tekstilarbejderses antal i Kolding.

Tastesen: Det er godt, at vi er kommet dertil, at et enigt folketing står bag lovgivningen om egnsudvikling. Vi har en udmærket lov, der skal yde bistand til de erhvervs-mæssigt svage områder i vort land, vi har et egnsudviklingsråd, der indstiller til handelsministeren, hvor den geografiske grænse for bistanden skal være. Så langt, så godt. Jeg skal heller ikke på nogen måde rette kritik mod, at f. eks. Haderslev hører med til egnsudviklingsområdet, medens Kolding falder uden for området; der findes sikkert en god saglig begrundelse herfor, og grænsen skal jo gå et sted.

Det, som jeg og med mig befolkningen i Kolding finder helt urimeligt, er, at der ydes offentlig støtte til flytning af en tekstilvirksomhed fra Kolding til Haderslev. Tekstildustrien i Kolding har været ude for en hård modgang i de senere år, og dette har ført til et efterslæb på 40 arbejdsløse tekstilarbejdere pr. 1. marts i år. Jeg ved, at den trufne afgørelse ikke kan ændres, men jeg håber, ministeren vil give løfte om, at der ikke mere træffes den slags usaglige afgørelser, for hvis der gives grønt lys for denne trafik, fører det til, at man for offentlige midler udmarver erhvervslivet i lovens grænseområder, og dette kan vel ikke være meningen med egnsudviklingsloven.

Handelsministeren (Knud Thomsen): Baggrunden for den sag, som hr. Tastesen omtaler i sit spørgsmål, er, at Kolding Hørfabrik er blevet overtaget af et selskab, som ikke ønsker at opretholde fabrikkens afdeling for plastbelægning af tekstilvarer og har ønsket at afhænde den. Den ville altså blive nedlagt under alle omstændigheder.

Produktionen hører imidlertid ikke op, idet et nyt aktieselskab under stiftelse har til hensigt at videreføre og udvide produktionen på en virksomhed, som er placeret i Haderslev, bl. a. fordi der ikke var de nødvendige muligheder for udvidelse af fabrikslokalerne i Kolding.

[Handelsministeren.]

Som bistand ved den nye virksomheds etablering i Haderslev har egnsudviklingsrådet bevilget Haderslev kommune et lån til opførelse af et industrihus, som vil blive udlejet til det nye selskab. Desuden har selskabet fået tilsagn om statsgaranti for lån til delvis dækning af omkostningerne ved anskaffelse af de fornødne maskiner. En del af maskinparken — der finder jo nemlig en udvidelse sted — vil bestå i de anlæg, der overtages fra fabrikken i Kolding.

Produktionen af disse tekstilvarer i Kolding ville altså efter de oplysninger, jeg her har, under alle omstændigheder ophøre efter Kolding Hørfabriks nedlæggelse og overgang til ny ejer. I forbindelse med afhændelsen af afdelingen for plastbelegning til den nye virksomhed vil produktionen imidlertid blive opretholdt i Kolding i resten af året 1970, medens opførelsen af industrihuset finder sted. Først i januar 1971 vil produktionen blive flyttet til Haderslev. Denne videreførelse af produktionen i Kolding ville altså ikke have været mulig under andre omstændigheder.

Jeg kan oplyse, at der i 1970 i Kolding vil være beskæftiget 36 personer, hvoraf 25 ufaglærte, men efter flytningen og udvidelsen vil beskæftigelsen stige til ca. 50 personer.

Jeg må finde, at egnsudviklingsrådets afgørelse i denne sag absolut ikke kan betegnes som usaglig. Jeg må gøre opmærksom på — og dette være sagt rent principielt — at i et land med Danmarks størrelse og geografiske og erhvervsmæssige struktur vil grænsedragningen for de områder, loven skal gælde for, og altså også omvendt dem, den ikke skal gælde for, jo altid være et problem, som er genstand for stadige overvejelser.

Men inden for de grænser, hvor lovens regler kan anvendes, må loven også kunne bruges, og eventuelle problemer må så overvejes i forbindelse med behandlingen af den enkelte sag. Det mener jeg også man har gjort og gjort rigtigt i den konkrete sag, som her er fremdraget, og jeg ser ikke, at den kan give anledning til nye principielle overvejelser i denne henseende.

Der vil altså kort og godt altid opstå disse forhold. Blot at yde støtte til en virksomheds flytning fra den ene side af en grænse-

linje til den anden ville jeg også finde forkert, men det er heller ikke det, der er tilfældet her.

Tastesten: Jeg takker ministeren for svaret, det blev stort set, som jeg havde ventet. Men det ændrer jo ikke ved det faktum, at årsagen til, at virksomheden flytter fra Kolding til Haderslev, er, at man kan få støtte gennem egnsudviklingsloven i Haderslev, men ikke i Kolding. Og så fører det vel oven i købet med sig, at de ca. 36 tekstilarbejdere, som der her er tale om, og som måske er glade for deres arbejdsplads i Kolding, må tage op til overvejelse, om de til sin tid vil flytte med virksomheden til Haderslev; det giver jo en frygtelig masse gener med andre boligforhold, flytning osv., og det kan vel ikke være helt rimeligt, at man træffer den slags afgørelser i et grænseområde.

Det, jeg vil henlede ministerens opmærksomhed på, er derfor, at det ikke bør skabe præcedens for den slags afgørelser i udviklingslovens grænseområde; det må man vel nok gøre noget for at undgå fremover.

Handelsministeren (Knud Thomsen): Jeg har kun den korte bemærkning til hr. Tastesen, at årsagen til, at der sker en flytning, er, at den nuværende ejer ikke ønsker at drive den pågældende afdeling, og så skal den naturligvis flyttes på en eller anden måde. Om dette, at en virksomhed derefter under støtte af egnsudviklingsloven flytter til et egnsudviklingsområde, kan jeg kun sige, at den sorg, hr. Tastesen har på Koldings vegne, bør vendes til glæde for hr. Tastesens vedkommende på Haderslevs vegne.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Rigmor Christensen* til undervisningsministeren:

„Hvordan er ministerens stilling til at afskaffe skoledistrikter i de kommuner, hvor de lokale myndigheder selv går ind for det?“

Skriftlig begrundelse:

Ifølge folkeskoleloven kan en skolekommission med kommunalbestyrelsens samtykke efter ansøgning tillade, at børn søger

[Rigmor Christensen.]
 en skole i et andet distrikt end det, hvortil de hører. Dette er en besværlig fremgangsmåde.

Da hver skole har sit særpræg, ville det være naturligt, om forældrene frit kunne vælge den skole, de ønsker deres børn skal gå i, og det ville herudover medvirke til en aktivisering af forholdet forældre/skole.

Rigmor Christensen: Der kan være flere årsager til, at forældre ønsker at indmelde deres barn i en anden skole end den, hvortil det hører skoledistriktmæssigt. Det kan eksempelvis være den, at man ikke sympatiserer med skolens præg og undervisningsprincipper, det kan være trafikale hensyn, men også andre forhold kan naturligvis have betydning. Der indføres nu obligatoriske forældrenavn. Formålet hermed er at give forældrene større indflydelse og derved engagere dem mere i skolens arbejde og børnenes trivsel dér. Men når dette tilsigtes, vil jeg spørge undervisningsministeren, om det ikke ville være naturligt at gå videre ad denne demokratiske linje og give forældrene frihed til selv at bestemme, i hvilken skole deres barn skal gå, i hvert fald i de kommuner, hvor kommunalbestyrelsen går ind for det.

I Københavns og Frederiksberg kommuner findes denne valgfrihed som bekendt, og administrationen heraf har ikke voldt større vanskeligheder. Med kommunernes voksende selvstyre ville det være rimeligt, om kommunalbestyrelserne også på dette felt fik adgang til at træffe bestemmelse.

Undervisningsministeren (Helge Larsen): Folkeskoleloven forudsætter, at kommuner med flere skoler for samme årgange inddeles i skoledistrikter, således at denne inddeling er afgørende for, hvilken skole børnene efter deres bopæl er berettigede og forpligtede til at søge optagelse i, hvis de ønskes undervist i folkeskolen. Men såfremt de lokale skolemyndigheder er enige om helt eller delvis at afskaffe distriktsinddelingen med henblik på at indrømme forældrene valgfrihed med hensyn til, hvilken skole børnene ønskes optaget i, kan ministeriet næppe have noget principielt imod dette.

Men jeg må kraftigt advare imod, at der træffes forhastede beslutninger om sådanne

ordninger, som vil kunne få uoverskuelige konsekvenser for den lokale skoleplanlægning, navnlig hvis forældrene får en ubetinget ret til at vælge skole for deres børn. Det vil kunne føre til, at den ene skole affolkes på den andens bekostning, og at skolerne tvinges ud i konkurrenceprægede populariseringsbestrebelse, som ikke vil klæde det offentlige skolevæsen. Hertil kommer de økonomiske følger, derunder også, at børnene får længere skolevej og dermed krav på befordring i videre omfang end normalt. Det må under alle omstændigheder fastholdes, at en ordning som den skitserede ikke kan træffes uden om kommunalbestyrelsen, og at den bør fremgå af skoleplanen, og at den dermed også kræver godkendelse af amtsrådet.

Sluttelig vil jeg gerne føje til, at den offentlige skole er og skal være en skole for alle. Det vil ikke stemme overens hermed, om en offentlig skole skulle blive så særpræget, at den ikke kunne tjene dette formål: at være skole for alle.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om svangerskabsafbrydelse m. v.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 55) findes i tidenden sp. 4133, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 705).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Falk Hansen: Kristeligt Dagblad, som jeg i denne sag ikke føler mig videre åndsbeslægtet med, siger i sin leder i dag, at det er en trist dag. Om dette er jeg for en gangs skyld ikke uenig med det pågældende blad, om end vi nok når til tristheden ad hver sin vej. For mig er det beklageligt, at vi ikke er nået længere, end vi er, med det lovforslag, som vi nu skal tage stilling til.

Ved anden behandling i sidste uge gjorde jeg rede for de synspunkter, som har været medvirkende til, at et mindretal af udvalget stillede ændringsforslag, som ville indføre fri